

Trzaj sačinjen od stotine trzaja, od kretnje svake ćelije, krvog suda, vlakna, kosti, koji ga odvaja od gustog sivila tla. Trenutak je to kada ga napušta i ostavlja za sobom kao praznu humku. Pas se oteo, uzleteo iznad nje, ona ostaje kao zjapeći prostor koji preti, ništavna i suva površina.

Pas-mašina

Životinja se otima i prostoru (ne samo tlu i teži) gonjena nagoniskim silama; strahom ili bolom. U vitkim zglobovima nogu, koji izgledaju slomljeni, pod pravim uglom, napeti i zategnuti, oseća se pomama koja ih nosi poput spona nevidljive mašine čiji točkovi zahuktalo rade, okreću se u nepojamnoj brzini; oko ih ne vidi; samo se čuje šum. Prostor je razbijen; pseća čeljust sažima sve u sebe, i predele i predmete, čak i vazduh, tako da se u času čini da je pas u nekom bezvazдушnom prostoru, u vakuumu, i da čak on sam traži zrak i oslonac.

Veličkovićeve crtež nosi Direrovski precizna svojstva. Njegova polazna tačka je crna mrlja, razbijen, grumen, linije i vijuge, eksplozija crta koje rastu i nadgrađuju se. Iz prednjeg dela psa, iz same grudne kosti, izbija čitava eksplozija oštrih pravih linija koje se šire i ukrštaju oko životinje. Ove sive linije kretnjom psa se i same kreću i sve odjednom dobija obličje vešto podešene mašinerije koja je postavljena u vazduhu, ali se sluti da pokreti i trzaji psa služe toj spravi i pokreću je. Pogled jedva stiže da uhvati sve te povezane mnogostruke radnje, ali, gledajući kretanje ovog psa-mašine, ima se utisak da vreme izmiče, da će on izletiti sa površine platna pre nego što spoznamo i upamtimo svaki njegov deo. Jer to više i nije pas, to je tren brzine, tren kretnje, tren života.

PORTAL CRKVE SVETOG JAKOBA U REGENSBURGU

Regensburg, maj 1969.

Hodajući Regensburgom u topli prolećni dan, kada se svežina i predah traže pod platanima njegovih parkova, iznenada vam se u sluh uvuče blagi šum talasa. Osvrćete se uzalud oko sebe tražeći izvor potoka, klokotanje vode, ili reku, koji se skrivaju u zelenilu. Idete nesvesno za tim šumom, i shvatate da vas, u stvari, vuče sam pokret mora, čujete čak i galebove, povike ribara koji se vraćaju sa pučine donoseći u barkama ulov.

A potom, iza stoletnih stabala pred vama se ukaže ogromni portal crkve Svetog Jakoba. Na čas ne verujete da ste i dalje u ovom bavarskom gradu, jer se ukazuju prizori koji vas vode mnogo dalje od ovog mesta.

Boraveći u XII veku u Regensburgu, irski redovnici su sagradili crkvu i isklesali čudan portal. Doneli su sa sobom ledeno irsko more, slan, vlažan vazduh, skamenjenu floru. Isklesane životinje leže na sivo modrim pločama, tražeći zrake sunca da se zagreju. Zatim plove raširenih peraja, sudaraju se, beže jedna od druge, migolje se, klize po vodi, ujedaju se, otimaju jedna drugoj plen. U toj trci i borbi osvojile su ceo portal i zid pročelja. Razjapljenih čeljusti proždiru potonule lađare čiji urlici izbijaju iz kamena i dopiru do vas. Premoreni glasovi odjekuju kružeći oko građevine, ali pomoć ne stiže ni otkud.

Na portalu se kidaju štire sleđene lozice, siromašni cvetovi, grane lovora i ruzmarina, i leže odbačene kao posle bure. Na kapitelima kraj samog ulaza skorušeni plodovi, bez soka, okamenjeni. Osipaju se smokve i narandže, koje su čudom sazele usred bavarskog pejzaža, u hladu stoletnih hrastova i platana.

Irski došljaci su u ovu kontinentalnu klimu uneli dah svojih siromašnih obala.

Strahovala sam da i sama ne uplovim u ledene talase tog iznenada ukazanog mora, koje se gotovo crno ljulja na portalu i zidu crkve Svetog Jakoba, da se ne umešam u borbu ljudi i životinja, u taj košmarni i zastrašujući svet davnih irskih graditelja i klesara.

PAVLE KOVAČEVIĆ

DO SARKAZMA I NAPRED

volim prolazne stvari. život, na primer.

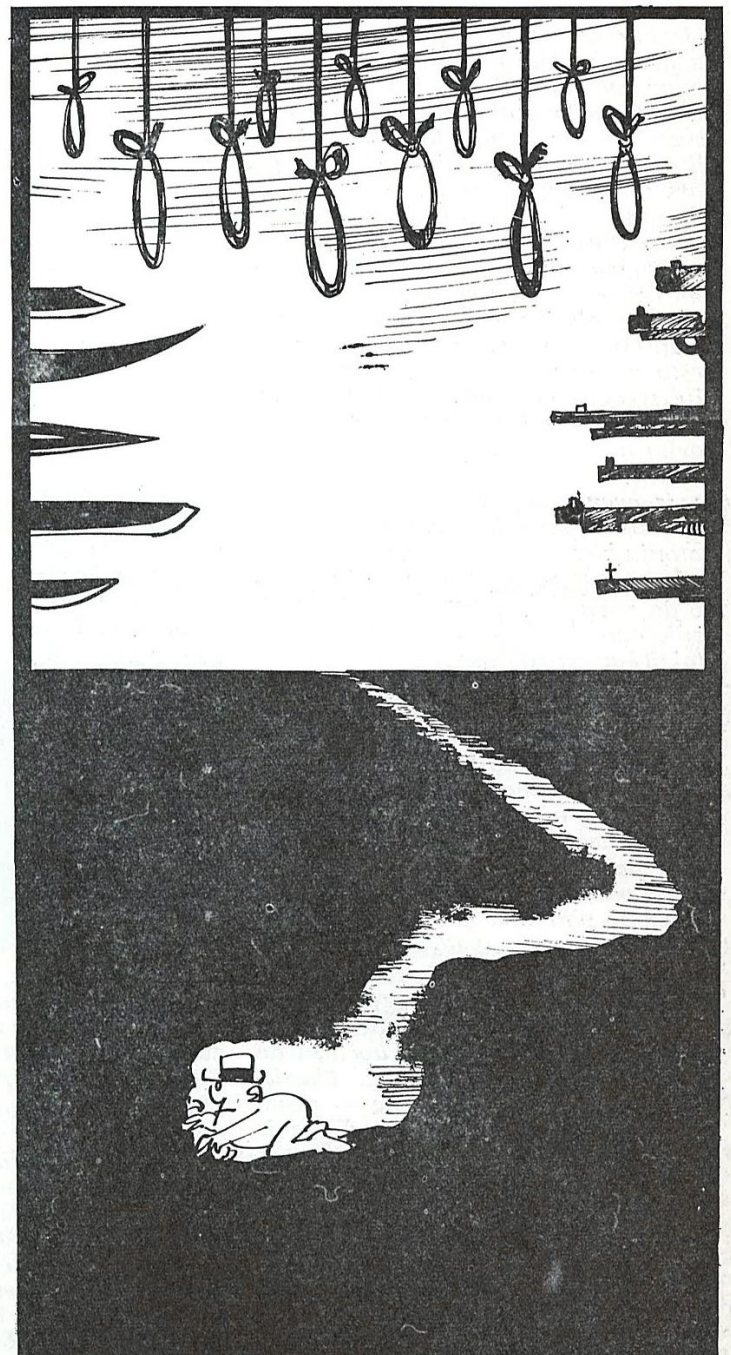
jedino dželiti nisu krivi.

budi hrabar kad smrt dolazi. ona voli takve.

ne ubijaj ljude. ne živi se od slave.

odvezao je pse da ga brane.

zahvaljujući smrti, milijarde i milijarde ljudi će moći da vide ovaj svet.

karikatura nedeljka ubovića